

nici dek. J. Simonič, — Konjice dek. Dr. J. Ulaga, — Velika nedelja dek. M. Fric, — Jarenina župn. Fr. Repa, — št. Lenart. dek. J. Tutek, — Marenberg dek. M. Stoklas, — Maribor dsn. pbr. župn. L. Hrg, — Šmarje dek. M. Ivanc, — Nova cerkev dek. Fr. Juvančič, — Gornji grad dek. L. Potočnik, — Ptuj beneficijat J. Terstenjak, — Brežiče dek. Fr. Mikuž, Rogatec župn. A. Stanjko, — Vuzenica župn. M. Globočnik, — Zavrče dek. J. Trampuž, — Škalska dolina župn. J. Pražen, — Laško dek. A. Žuža, — Slov. Bistrica župn. A. Hajšek. Imenovani čč. gg. se s tem vjudno prosijo, da v blagor družbe volitev prevzamejo, in v smislu navedenega §. družbene namene po moči pospešujejo. 2. Družbena matica kaže, da nekteri družbeniki, ki so ročno od začetka družbi pristopili, še niso svoje dolžnosti po §. 7 zarad vplačevanja ustanovnine in letnine dopolnili. Ker pa je družba vsled §. 8, 1 po preteklih treh letih ravno zdaj začela svoje pravo delovanje, to je, delenje podpore, in ji je tedaj treba vedeti, koliko iznašajo letni porabljeni dohodki, je odbor po §. 9, 3 sklenil, po zaupnih možeh poprašati vse z vplačilom zaostale družbenike, ali je še njih volja pri družbi ostati, in v kakošnih obrokih hočejo zaostalo vplačilo opraviti. Odbor prosi zaupne može, ki bodo v kratkem dotične dopise prejeli, da rade volje ta posel opravijo in mu skrajno do 1. novembra t. l. o njegovem izidu poročajo; — enako prosi tudi gg. družbenike, naj mu ta opomin za hudo ne vzamejo, vsaj vejo, da je odbor dolžen, se po dr. pravih ravnati. 3. Odbor je imel rešiti pet prošenj za podporo. Stirim prošnikom se je dovolila podpora v skupnem znesku od 300 fr., peta prošnja pa se je odložila do prihodnje odborove seje.

V Mariboru dne 19. junija 1876.

Odbor družbe duhovnikov.

Gospodarske stvari.

Kakošni bi živinski hlevi biti morali pa niso!

Gledé stanovališč za ljudi se je v poslednjih 50 letih marsikaj pri Slovencih spremenilo in na bolje obrnilo. Ali ne da se tajiti, da imamo še dokaj neprimerno postavljenih, napačno razdeljenih, nesnažnih in nezdravih hiš ali hramov. Še bolj velja isto o stanovališčih za naše domače živali, t. j. o hlevih (štalah) za konje, goveda, svinje in kuretino; to pa ne samo pri bolj ubogih, ampak tudi pri premožnih posestnikih in graščakih. Sicer stavijo ti včasih za drage denarje nove hleve, ki so pa mnogokrat previsoki in preprostorni z napačno napravljenim prevetrovanjem, ki včasih tako nepovoljno po hlevu vleče, da se živina v njem stoječa prehladi ali na protinu zboli. Taki čerav-

no dragi hlevi so ravno tako slabi, kakor najrevnije beznice, iz ilovice sphane.

Dober in praktičen hlev za konje in goveda mora biti svetel, prisolnčen pa ne prevroč, po zimi ne prehladen in po letu ne pretopen, na dalje mora biti prostoren pa ne prevelik; treba mu je naposled še primerne prevetrovanja, da iz njega izhaja slab in vhaža zdrav zrak brez močnega vetra. Tlak mora toliko nagjen biti, da tekočine lahko in brž odtekajo a ne več, sicer postane kravam nevaren zavolj truta. Hlev ne sme od hišnega hrama preoddaljen biti in kolikor mogoče blizu gospodarskih poslopij in gnojišča stati.

Mnogo gospodarjev še je, kojim živina ne stoji v hlevih, kakor se spodobi, ampak v pravih luknjah, prepadih in brlogih brez okenj, brez tlaka, s poklinastimi stenami in nizkim s pajčevino prepreženim stropom in nesnažnimi jaslami. Kaj čuda, ako v takih temnicah in kajhah živina pogosto zboli in zbolela težko ozdravi? Zrak je napoljen s smradljivimi plinovi, ki vhaajajo iz trohnečega gnoja in iz živinskih odpadkov in ker se vrata in okna preveč zapirajo, se množi v hlev čedalje bolj plučam škodljiva ogljenčeva kislina, (Kohlensäure), kar vse skupej temveč živini škodi, ako le redko kedaj ali nikoli solnčni žarki v hlevu ne prisijejo. Uboge živali so prav za prav pomilovanje vredni jetniki! Temu se moramo tem bolj čuditi, ako pomislimo, da marsikateri kmet sicer za svojo živino vrlo skrbi in bolj nevoljuje, če se kateremu živinčetu kaj hudega pripeti, kakor če bi mu človek pri hiši zbolel. Zato je bržčas najbolj resnično, ako večji del nemarščine pri hlevih vrzemo na — nevednost. Na tisoče gospodarjev imamo, ki še niti ne pomislijo na korist v resnici dobrega hleva s čistim zrakom in primerno snago ter se še ne zmenijo za škodljive posledke spridenega zraka v okuženem in nesnažnem hlevu.

Tri reči so potrebne, da jih umni gospodar priskrbi, ako hoče, da mu živina krepko raste in vrlo napreduje: 1. dobra, obilna klaja ali krma, ob pravem in določenem času položena, 2. telesna snaga živine in 3. svetel, prisolnčen, s zdravim zrakom previden, snažen in dovolj prostoren hlev. O tretji potrebi hočemo še sledeče povedati! Da je tudi hlevu treba solnčne svetlobe in gorkote, tega ne bodemo tukaj obširniše razlagali. Opomnimo samo na skušnjo, katera uči, da brez solnčne svetlobe in brez gorkote hira, medli in umira sleherni življenje, tako rastlinsko, kakor živalsko. Vendar kakor drugod tako je tudi pri hlevu treba oboje ohraniti v pravi meri in pravem redu. Premočna svetloba in velika toplota je tudi živinčetu v hlevu stoječemu nadležna in ga slabi. Hlev pa, ki potrebno solnčno svetlobo in potrebno gorkoto pogreša, je gotovo slab in ničvreden. Zato je bodikaj hlev, ki je postavljen na severni strani hramov ali gospodarskih poslopij, ali kateremu prizidine in drugi visoki predmeti solnce brauijo. Slabi so tudi hlevi, ki nimajo okenj, ampak samo

revne okenjake za mačke in dihurje. V takih temnicah zamore živina le v vročem poletju nekoliko brez škode še strpeti, po zimi pa rinejo na njo vsi škodljivi nasledki slabega hleva. Tukaj je le vprezna živina nekoliko srečna, ker vsaj takrat, kadar je vprežena, pride na ljubi den in pije čistejši in zdravejši zrak.

Priznati pa še moramo, da vseh tukaj naštetih napak gospodar včasih še niti pri najboljši volji odpraviti ne more, posebno, če prebiva na tesnem kde v kaki vasi. Menje premožen kmet si tukaj ne more pomagati, ker mu pomanjkuje potrebnega denarja in prostora, da bi si postavil boljše hleve. Vendar kar zamore, to pa naj stori! Naj skrbi za primerno in pametno prevetrovanje hleva, naj mu vreže večja okna, osnaži prahu in pajčevine, iztrebi gnjilobna in zasmrajena tla ter vloži nov tlak in poskrbi za snažne jasli. Toliko premore vsak, ki ni popoln nemarnjak in lenuh. (Konec prihod.)

Nove motike, tako zvane ameriške motike (Amerikanische Stahlhauen) sedaj močno hvalijo in priporočujejo. Motike so iz jekla ali oelja izdelane in so tedaj mnogo bolj lahke in tenke, kakor so navadne železne. Zato pa se delavec, ki ima tako jekleno motiko v rokah, menj utruji in hitrej koplje in več opravi, ker tenka motika rada seka in dobro v zemljo vdira. Ove nove motike imajo različno podobo in velikost, kakor pač razne potrebe zahtevajo ter imajo po tem takem tudi različno ceno; namreč od 75 kr. do 1 fl. 75 kr. Največjo zalogo takih motik ima trgovska firma na Dunaju: Adalbert Pollak, Wien, I. Bräunerstrasse 6. Brez dvombe bodo skoro tudi povsodi drugod na prodaj izpostavljene!

Pomoček zoper gosenice in sicer prav praktičen in na druge strani neškodljiv je ptičji lim. (Vogelleim.) Ta se namesto z oljem pripravi z svinjsko mastjo in se ga dva prsta široka okoli debla pod vrhom namaže potem, ko se je drevo gosenic potretilo. Maža na drevesu ostane po več mesencev mokra in brani nadaljnjo vlezovanje gosenic na drevo in do njegovega vršičevja.

Sejmovi. 26. jun. v Jurkloštru, v Cmureku, v Ribnici in v Tinskem. 27. jun. pri sv. Lovrencu na Dravskem polju. 30. jun. v Gornji Radgoni, v Olimju, v Reichenburgu, v Zrečah, v Sp. Polskavi in v Trnovcih (sv. Bolfank).

Dopisi.

Sv. Lenart v Slov. gor. (Okrajni zastop prvokrat naroden) V pretečenih tednih bile so pri nas volitve za okrajni zastop. V prejšnjem zastopu bile so kmečke srenje, akoravno proti dvema trgoma ogromno večino dače plačujejo, v manjšini, in zavoljo preziranja opravičenih zahte-

vanj so nekteri udi celo izstopili. Tako brezobzirno ravnanje in vedno večja plačila, katerih v teh časih posestnik več zmagati ne more — vsaj je naš okraj po dokladah drugi na Štirnem — so velike posestnike in volilce srenj zedinila, da so volili može, kateri bodo kolikor mogoče z njihovimi denarji varčno gospodarili. Tako so naši kmeti zopet pokazali, da se njim ni treba naslanjati na tržane, kateri jih itak samo takrat poznajo, kadar jih potrebujejo. Okrajni zastop našega narodnega okraja je toraj prvokrat naroden in ima dve tretjini večine. Čaka ga pa mnogo dela. Gospodariti je začel stari zastop lani s tem, da je odločil jedno leto cest ne navažati. Toliko več se bo moralo toraj zdaj za nje potrošiti. Nova Cmu-rečka cesta, ktera je že toliko stala, še je vedno v najslabšem stanu in — blatu, akoravno se je lani mnogo storilo, celo potrebni mosti niso še napravljeni; cesta v Radehovi še vedno čaka na zdravnika; a med tem je kamenje, kojega navažanje je v prejšnjih proračunih zaračuneno z več tisuči, razpadlo, ker že 2 zimi tik ceste leži, po kateri se skoraj več voziti ne more. To se mora omeniti, ker bi utegnili nasprotniki neobhodno potrebno plačilo prvega leta uporabiti v agitacijo zoper novi zastop. — Je li prav, da se denarji okrajne blagajnice nalagajo pri št. Lenarčki posojilnici, namesto v okrajni hranilnici? in ali raste zaupanje te hranilnice, če so njeni denarji deloma v tržki posojilnici, stranke pa po tedne na denarje čakati morajo? To vprašanje rešiti mora novi zastop. Morebiti se pri tej menitvi objavi tudi hranilnični račun, kakor je sicer pri hranilnicah vsako leto navada!

Pristavek uredništva! Ta dopis je urednika „Slov. Gospodarja“ po britkih skušnjah pri volitvah za Mariborski — sedaj zopet trdno nemčurski in prav za prav mestni a ne okrajni zastop — močno razveselil in potolažil. Hvala in slava vrlim kmetom in slovenskim domoljubom sv. Lenartskega okraja!

Izpod Pohorja. (Mraz. — Pomanjkanje bikov. — Nesreča.) Kakor po drugod tako tudi pri nas je slana veliko škode učinila; nižje vinograde in sadno drevje nam je vse posmodila. Kje bomo kmetje živež in obleko jemali, davke plačevali, ker nas že zdaj tako silno rubijo za nje? Potem pa še druge nesreče kmeta zadevajo. V okolici sv. Križa so v 4 mesecih 3 kmetje vsak enega voľa morali zaklati. Reveži si sami niso mogli pomagati, živinozdravnika blizu nikder ni, a k mazačem se zastoj zahaja; tudi živinozdravnikiških knjig nima skoro nihče pri nas. — Druga nezgoda, ki nas tlači, je pomanjkanje bikov. V 5 občinah je komaj eden, namreč v Zrečah, pa še ta mora težko voziti in orati in potem skakati neče. Na den se mu prižene po 6 krav, kojih maloktera breja postane. Tako se nam godi že več let in trpimo veliko škodo pri živinorejstvu. Kdo bi nam v tej zadevi imel dolžnost pomagati?